

PREĐGOVOR	31
1. PRELAZAK ZAOSTAVŠTINE NA NASLJEDNIKE.....	33
1.1. Osnovi nasljeđivanja	33
1.1.1. Odnos zakonskog i testamentarnog nasljeđivanja	33
1.1.2. Izmirenje nasljednog dijela prijemom novčanog iznosa	33
1.2. Zakonski nasljednici.....	34
1.2.1. Položaj potencijalnih zakonskih nasljednika	34
1.2.2. Vanbračna kćerka ostavioca.....	35
1.2.3. Nasljeđivanje bračnog druga ako ostaviočevi roditelji nemaju potomstva	36
1.2.4. Vanbračna zajednica u smislu Zakona o nasljeđivanju.....	36
1.2.5. Postupak u kojem se dokazuje da je neka osoba vanbračna supruga ostavioca	37
1.2.6. Nasljeđivanje srodnika usvojioca.....	38
1.2.7. Uvećanje nasljednog dijela supružnika	39
1.3. Nasljeđivanje umrlih nasljednika ostavioca	40
1.3.1. Dvostruka nasljednopravna transmisija.....	40
1.3.2. Odlučivanje o nasljednom dijelu preminule supruge ostavioca.....	41
1.3.3. Mogućnost nasljeđivanja snahe ostavioca	43
1.3.4. Veličina udjela snahe ostavioca	44
1.4. Vrijeme prelaska zaostavštine na nasljednike	44
1.4.1. Uticaj vođenja ostavinskog postupka na prelazak zaostavštine na nasljednike.....	44
1.4.2. Od kada se može ostvariti nasljedno pravo	45
1.4.3. Imovina koja nije navedena u rješenju o nasljeđivanju	46
1.4.4. Karakter rješenja o nasljeđivanju	47
1.4.5. Konstituisanje, mijenjanje i ukidanje nasljedno-pravnih odnosa.....	47
1.4.6. Posljedice nedavanja izjave o odricanju od nasljedstva	48
1.4.7. Vanknjižno vlasništvo na nekretnini	49
1.5. Raspolaganja od strane nasljednika.....	50
1.5.1. Raspolaganje sa naslijeđenom imovinom (nasljednička zajednica)	50
1.5.2. Raspolaganje zajedničkom nepodijeljenom imovinom	51
1.5.3. Raspolaganje naslijeđenom imovinom prije završetka ostavinskog postupka	52
1.5.4. Prenošenje nasljedničkog dijela samo na sunasljednike.....	53
1.5.5. Pravne posljedice raspolaganja imovinom koja je u sunasljedničkoj zajednici	54
1.5.6. Ugovor o hipoteci zaključen bez saglasnosti jednog od sunasljednika	56

1.5.7. Raspolaganje sa nasljednim dijelom umrlog bračnog partnera	57
1.5.8. Pravo nasljednika na isplatu protivrijednosti nasljednog dijela	58
1.5.9. Raspolaganje nasljednim dijelom nakon donošenja rješenja o nasljeđivanju.....	61
1.5.10. Ustupanje nasljednog dijela prije diobe	62
1.6. Razvrgnuće nasljedničke zajednice	63
1.6.1. Uslovi za razvrgnuće nasljedničke zajednice.....	63
1.6.2. Vrijeme razvrgnuća nasljedničke zajednice	65
1.7. Zastarjelost.....	66
1.7.1. Zastarjelost prava zahtijevanja predaje zaostavštine	66
1.7.2. Kada se primjenjuje institut zastarjelosti prava zahtijevati zaostavštinu.....	67
1.7.3. Teret dokazivanja savjesnosti.....	68
1.7.4. Pravne posljedice propuštanja rokova za predaju zaostavštine	70
1.7.5. Nasljednička tužba	73
1.7.6. Aktivna i pasivna legitimacija kod nasljedničke tužbe	73
1.7.7. Odlučivanje suda o zastari zahtjeva za predaju zaostavštine.....	74
1.7.8. Subjektivni zastarni rok	74
1.7.9. Mogućnost primjene subjektivnog roka zastare za nepoštenog posjednika.....	75
1.7.10. Isticanje prigovora zastarjelosti prava za predaju zaostavštine i odlučivanje o prigovoru.....	76
1.7.11. Savjesnost nasljednika kao posjednika zaostavštine	78
1.7.12. Razlika rokova prema savjesnom i nesavjesnom posjedniku.....	81
1.7.13. Držanje stvari po drugom pravnom osnovu.....	81
2. PREDMET NASLJEĐIVANJA	83
2.1. Nekretnine	83
2.1.1. Pravo vlasništva	83
2.1.2. Nekretnine upisane samo u katastar	83
2.1.3. Konfiskovane nekretnine	84
2.1.4. Nacionalizovane nekretnine	85
2.1.5. Označavanje nepokretnosti.....	85
2.1.6. Postojeće nekretnine sa oznakama.....	86
2.1.7. Uticaj mogućnosti evidencije u katastru nekretnina	87
2.1.8. Vanknjižna nekretnina predmet nasljeđivanja	88
2.1.9. Nekretnina pogrešno upisana u zemljišnim knjigama kao vlasništvo ostavioca	89
2.1.10. Dokazivanje prava vlasništva.....	90
2.1.11. Nekretnine kupljene od sredstava dobivenih od prodaje nepokretnosti koje su činile zaostavštinu ostavioca.....	90
2.1.12. Nekretnine koje su bile predmet ugovora o poklonu.....	91

2.1.13. Utvrđivanje prava vlasništva.....	92
2.2. Naknada štete	93
2.2.1. Naknada materijalne i nematerijalne štete	93
2.2.2. Prijem novčanog iznosa s osnove naknade štete	94
2.2.3. Smrt tužioca tokom parnice radi naknade nematerijalne štete	95
2.2.4. Nasljeđivanje naknade materijalne štete po polici putničkog zdravstvenog osiguranja	95
2.2.5. Pravo na naknadu štete zbog izgubljene zarade	96
2.2.6. Pravo na rentu.....	97
2.2.7. Dospjeli iznosi potraživanja s osnove tuđe pomoći i njege	99
2.2.8. Naknada materijalne štete u vidu osigurane sume.....	99
2.3. Stanarsko pravo	100
2.3.1. Pravo na otkup stana	100
2.3.2. Nasljeđivanje stanarskog prava (I)	101
2.3.3. Nasljeđivanje stanarskog prava (II).....	103
2.3.4. Otkupljeni stan kao vlasništvo i dio ostavinske mase	104
2.4. Bračna stečevina	105
2.4.1. Zajednička imovina bračnih drugova kao predmet nasljeđivanja.....	105
2.4.2. Utvrđivanje postojanja bračne tekovine i udjela supruge na imovini koja je evidentirana kao vlasništvo ostavioca	107
2.4.3. Utvrđivanje da dio bračne stečevine majke ne ulazi u zaostavštinu	107
2.5. Ostali predmeti nasljeđivanja	109
2.5.1. Nasljeđivanje udjela i dugova trgovačkog društva	109
2.5.2. Pravo korištenja stana	110
2.5.3. Predugovor ili ugovor o finansiranju izgradnje stana.....	111
2.5.4. Dospjela potraživanja za ime lične invalidnine.....	112
2.5.5. Potraživanje za neovlašteno korištenja poslovnog prostora ostaviteljice.....	113
2.5.6. Umjetničke slike	114
2.5.7. Predmeti domaćinstva.....	115
2.5.8. Prava u sporu za ocjenu zakonitosti rješenja o prestanku radnog odnosa.....	115
2.5.9. Vrijeme utvrđivanja obima zaostavštine	116
2.5.10. Utvrđivanje sastava zaostavštine	117
3. NASLJEDNIČKA IZJAVA	118
3.1. Davanje nasljedničke izjave	118
3.1.1. Djelimično prihvatanje naslijeđa kada postoji sporazum o diobi nasljednika	118
3.1.2. Davanje nasljedničke izjave od strane lica koje je djelimično lišeno poslovne sposobnosti.....	118
3.1.3. Izjava supružnika o ustupanju nasljednog dijela.....	119

3.1.4. Vrijeme davanja nasljedničke izjave u postupku raspravljaja zaostavštine	120
3.1.5. Odbijanje davanja nasljedničke izjave	121
3.2. Odricanje od nasljedstva	122
3.2.1. Sadržaj izjave o odricanju od naslijeđa	122
3.2.2. Izjava o odricanju od nasljedstva u korist drugog nasljednika (I).....	123
3.2.3. Izjava o odricanju od nasljedstva u korist drugog nasljednika (II).....	125
3.2.4. Obim odricanja od nasljedstva.....	126
3.2.5. Vrijeme odricanja od nasljedstva.....	128
3.2.6. Djelomično odricanje od nasljedstva	128
3.2.7. Odricanje od nasljedstva kada su potomci maloljetni	129
3.2.8. Nasljednik umro prije završetka ostavinske rasprave, a nije se odrekao nasljedstva	130
3.2.9. Odricanje od naslijeđa koje nije otvoreno	131
3.2.10. Nemogućnost odricanja od naslijeđa zbog raspolaganja zaostavštinom.....	133
3.2.11. Mogućnost raspravljanja o razlozima odricanja u ostavinskom postupku.....	136
3.3. Opoziv nasljedničke izjave.....	136
3.3.1. Mogućnost opoziva nasljedničke izjave	136
3.3.2. Opoziv izjave o odricanju od naslijeđa (I).....	137
3.3.3. Opoziv izjave o odricanju od naslijeđa (II)	138
3.3.4. Uticaj forme na opoziv nasljedničke izjave.....	138
3.4. Poništenje nasljedničke izjave	139
3.4.1. Razlozi za poništenje nasljedničke izjave.....	139
3.4.2. Uslovi za poništenje nasljedničke izjave	140
3.4.3. Rokovi za poništenje nasljedničke izjave	141
3.4.4. Zabluda kao razlog za poništenje nasljedničke izjave	142
3.4.5. Poništenje negativne nasljedničke izjave	142
3.4.6. Poništenje nasljedničke izjave zbog sporazuma sa ostalim nasljednicima o diobi zaostavštine	144
3.4.7. Poništenje nasljedničke izjave zbog prezaduženosti ostavioca.....	145
3.4.8. Davanje punomoći advokatu.....	146
3.5. Utvrđivanje ništavosti nasljedničke izjave.....	146
3.5.1. Razlozi za ništavost izjave o odricanju od naslijeđa	146
3.5.2. Rok za utvrđivanje ništavosti nasljedničke izjave	147
4. NASLJEĐIVANJE ZA OSNOVU TESTAMENTA.....	149
4.1. Sastavljanje testamenta	149
4.1.1. Forma testamenta	149
4.1.2. Sposobnost za rasuđivanje kod sastavljanja testamenta	150
4.1.3. Odnos testamentarne i opšte poslovne sposobnosti	151
4.1.4. Sposobnost testatora za rasuđivanje	152

4.1.5. Identifikacija u testamentu opisno navedenih nekretnina	153
4.1.6. Utvrđivanje namjere testatora	153
4.1.7. Postupak radi potpunog lišenja poslovne sposobnosti testatora	155
4.1.8. Sastavljanje testamenta po uputama testatora.....	155
4.1.9. Označavanje pokretnih stvari u testamentu	156
4.1.10. Fotokopija testamenta	156
4.2. Karakteristike nasljeđivanja na osnovu testamenta	157
4.2.1. Supstitucija u testamentu	157
4.2.2. Određivanje nasljednika testamentarnom nasljedniku (I).....	158
4.2.3. Određivanje nasljednika testamentarnom nasljedniku (II).....	158
4.2.4. Nasljeđivanja po pravu predstavljanja	159
4.2.5. Postojanje više testamenata.....	160
4.2.6. Odnos ranijeg i kasnijeg testamenta	161
4.2.7. Mogućnost raspravljanja o valjanosti testamenta	161
4.2.8. Raspored zaostavštine u slučaju da testamentarni nasljednik ne može da naslijedi	162
4.2.9. Testament za koji se znalo ali nije predat sudu	163
4.2.10. Rok za traženje smanjenja raspolaganja testamentom	164
4.2.11. Pronalazak testamenta poslije pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju.....	165
4.2.12. Dokazivanje sadržaja testamenta koji je sastavljen na stranom jeziku	166
4.2.13. Tumačenje testamenta	167
4.2.14. Predaja stvari kojima je raspolagano testamentom.....	168
4.3. Zastarjelost.....	169
4.3.1. Uslov za primjenu instituta zastarjelosti prava zahtijevati zaostavštinu.....	169
4.3.2. Prekid zastarjelosti kod osporavanja valjanosti testamenta	170
4.4. Opoziv testamenta	172
4.4.1. Forma za opoziv testamenta	172
4.4.2. Načini opozivanja testamenta	173
4.4.3. Uticaj prestanka vanbračne zajednice na testament.....	174
4.4.4. Raspolaganje istim stvarima ugovorom o doživotnom izdržavanju.....	175
4.4.5. Raspolaganje istim stvarima ugovorom o darovanju.....	175
4.4.6. Uticaj mogućnosti opoziva testamenta na namjeru testatora za sačinjenje testamenta.....	176
4.5. Poništenje testamenta.....	178
4.5.1. Aktivna legitimacija za poništenje testamenta	178
4.5.2. Pravni interes za poništenje testamenta	179
4.5.3. Prijetnja kao mana volje	181
4.5.4. Pravna priroda roka za poništenje testamenta zbog testamentarne nesposobnosti i povrede oblika	182

4.5.5. Zastarjelost podnošenja tužbe za poništenje testamenta zbog nedostatka forme	184
4.6. Utvrđivanje ništavosti testamenta	184
4.6.1. Nedostatak pravnog interesa za tužbu za utvrđivanje ništavosti testamenta	184
4.6.2. Raspolaganje sa imovinom koja nije vlasništvo testatora.....	185
4.7. Oblici testamenta.....	186
4.7.1. Pismeni testament pred svjedocima	186
4.7.1.1. Uslovi za valjanost pisanog testament pred svjedocima	186
4.7.1.2. Kumulativno ispunjenje uslova za valjanost stestamenta.....	187
4.7.1.3. Potpis testatora.....	187
4.7.1.4. Otiak prsta testatora	189
4.7.1.5. Faksimil testatora	190
4.7.1.6. Navođenje u testamentu da je testator pročitao testament	191
4.7.1.7. Testator koji vrlo teško i nečitljivo piše.....	192
4.7.1.8. Pismeni testament pred svjedocima u situaciji kada je testator slijep	193
4.7.1.9. Nužnost pismenosti testatora.....	195
4.7.1.10. Uloga testamentarnih svjedoka.....	195
4.7.1.11. Potpis svjedoka testamenta	196
4.7.1.12. Nužnost prisustva oba svjedoka (I).....	197
4.7.1.13. Nužnost prisustva oba svjedoka (II)	197
4.7.1.14. Nužnost prisustva oba svjedoka (III).....	199
4.7.1.15. Svjedok testamenta vanbračni drug potomka	200
4.7.1.16. Svjedok testamenta sestrična ostavioca i uloga sastavljača testamenta	201
4.7.1.17. Testament sastavio advokat	203
4.7.1.18. Kazivanje sadržaja testamenta od strane nasljednika	204
4.7.1.19. Saznanje svjedoka o sadržaju testamenta	205
4.7.1.20. Ništavost pisanog testamenta pred svjedocima	206
4.7.2. Svojeručni testament	207
4.7.2.1. Uslovi za valjanost testamenta (I)	207
4.7.2.2. Uslovi za valjanost testamenta (II)	208
4.7.2.3. Forma svojeručnog testamenta	209
4.7.2.4. Testament napisan na računaru	210
4.7.2.5. Jezik, pismo i slova testamenta	210
4.7.2.6. Pisanje cijelog testamenta rukom testatora	212
4.7.2.7. Tumačenje kod indentifikacije skriptora.....	213
4.7.2.8. Nepostojanje zapisnika o predaji testamenta.....	215
4.7.2.9. Uništenje svojeručnog testamenta	216
4.7.2.10. Punovažnost svojeručnog testamenta proglašenog u fotokopiji	217
4.7.2.11. Testatorka u vrijeme sačinjavanja testamenta bila dementna	217

4.7.2.12. Dokazivanje postojanja svojeručnog testamenta	219
4.7.3. Usmeni testament.....	220
4.7.3.1. Uslovi za punovažnost usmenog testamenta (I).....	220
4.7.3.2. Uslovi za punovažnost usmenog testamenta (II).....	221
4.7.3.3. Posljedice nesposobnosti testatora za rasuđivanje.....	223
4.7.3.4. Pojam „izuzetne prilike“.....	223
4.7.3.5. Ocjena izuzetnih prilika	224
4.7.3.6. Vrijeme postojanja izuzetnih prilika.....	226
4.7.3.7. Ocjena uslova za važnost usmenog testamenta	226
4.7.3.8. Naročite okolnosti kod usmenog testamenta	227
4.7.3.9. Povreda ruke kao vanredna okolnost.....	228
4.7.3.10. Testator duže vremena srčani bolesnik.....	229
4.7.3.11. Uznapredovali stadij jednog od najtežih oblika malignog oboljenja	230
4.7.3.12. Izuzetne okolnosti kada se ostavilac žalio na bolove u prsima	231
4.7.3.13. Bolest i životna dob testatorke	232
4.7.3.14. Bolničko liječenje zbog loma kuka.....	234
4.7.3.15. Pogoršanje zdravstvenog stanja	235
4.7.3.16. Dolazak službenih lica radi sačinjavanja testamenta	236
4.7.3.17. Uticaj prestanka izuzetnih prilika na valjanost usmenog testamenta	237
4.7.3.18. Ništavost usmenog testamenta	240
4.7.3.19. Dio imovine se ostavlja svjedoku usmenog testamenta	242
4.7.4. Sudski testament.....	243
4.7.4.1. Neutvrđivanjem identiteta testatora javnom ispravom ili izjavom svjedoka	243
4.7.4.2. Testator prije potpisivanja zapisnika isti nije pročitao	243
4.7.4.3. Sudski testament ako testator nije u stanju da ga pročita	244
4.7.4.4. Srodstvo testatora sa svjedokom	245
4.7.5. Notarski testament	246
4.7.5.1 Valjanost notarskog testamenta kada testator ima izraženu dioptriju	246
4.7.6. Međunarodni testament.....	248
4.7.6.1. Primjena mjerodavnog prava za valjanost testamenta.....	248
4.7.7. Zajednički testament.....	250
4.7.7.1. Ništavost zajedničkog testamenta	250
4.7.7.2. Razlikovanje zajedničkog od pojedinačnog testamenta.....	251
4.7.7.3. Dva testamenta u jednoj ispravi	252
 5. SLUČAJEVI KADA BRAČNI I VANBRAČNI PARTNER NEMA PRAVO NA NASLJEDSTVO	 253
5.1. Uslovi za gubitak prava na nasljeđivanje supružnika.....	253

5.2. Načini gubitka prava zakonskog nasljeđivanja.....	254
5.3. Sporazumni prestanak zajednice života.....	255
5.4. Krivica bračnog druga.....	255
5.5. Odlazak od supruga zbog nasilja u porodici.....	256
5.6. Trajni prestanak zajednice života.....	257
5.7. Konkludentan trajni prestanak zajednice života.....	258
5.8. Nasljeđivanje nužnog nasljednog dijela.....	260
6. IZDVAJANJE IMOVINE IZ ZAOSTAVŠTINE.....	261
6.1. Uslovi za izdvajanje dijela zaostavštine u korist potomka.....	261
6.2. Pravno relevantne činjenice i način utvrđivanja doprinosa.....	261
6.3. Vrijeme isticanja zahtjeva za izdvajanje iz zaostavštine.....	262
6.4. Nasljednica nije živjela u zajednici sa ostaviocem.....	263
6.5. Tumačenje zakonskog izraza „živjeli u zajednici sa ostaviocem“.....	263
6.6. Način iskazivanja izdvajanje dijela imovine iz zaostavštine.....	264
6.7. Veći doprinos u privređivanju sa ostaviocem.....	266
6.8. Doprinos vanbračnog druga.....	267
6.9. Ulaganjem povećana vrijednost ostaviočeve imovine.....	268
7. NUŽNI NASLJEDNICI I NUŽNI I RASPOLOŽIVI DIO ZAOSTAVŠTINE.....	270
7.1. Pravni osnov za nužno nasljeđivanje.....	270
7.1.1. Nasljeđivanje na osnovu testamenta.....	270
7.1.2. Nasljeđivanje na osnovu zakonu.....	270
7.1.3. Tačno određeni dio.....	271
7.1.4. Prava nasljednika po pravu predstavljanja.....	272
7.1.5. Nasljedivost prava na nužni dio.....	273
7.1.6. Nužni dio naslijeđen od majke po osnovu nužnog nasljednog dijela.....	273
7.1.7. Zahtjev za utvrđivanje prava vlasništva po osnovu naslijeđa.....	275
7.1.8. Nasljednička izjava kao zahtjev za nužnim nasljednim dijelom.....	276
7.2. Pravo na nužni dio relativnih nužnih nasljednika.....	277
7.2.1. Dokazivanje pravno relevantnih činjenica.....	277
7.2.2. Dokazivanje pravno relevantnih činjenica od strane unuke ostaviteljice.....	278
7.3. Izračunavanje nužnog i raspoloživog dijela.....	279
7.3.1. Izračunavanje visine nužnog dijela nasljednice.....	279
7.3.2. Vrijednost ostavine na osnovu koje se izračunava nužni nasljedni dio.....	279
7.3.3. Način utvrđivanja nužnog nasljednog dijela.....	280
7.3.4. Odnos nužnog dijela prema ostavinskoj masi.....	282
7.3.5. Osnov za izračun nasljednog dijela.....	284
7.3.6. Nepokretna imovina ostavioca u inostranstvu.....	285
7.3.7. Dokazivanje vrijednosti zaostavštine.....	286

7.4. Raspolaganje imovinom testamentom.....	287
7.4.1. Karakter i zastarjelost traženja nužnog dijela od testamentarnih nasljednika	287
7.4.2. Dio imovine koji se vraća zbog povrede nužnog dijela.....	288
7.4.3. Raspolaganje testamentom i ugovorom o poklonu.....	290
7.4.4. Raspolaganje imovinom u korist supruge	291
7.4.5. Odricanje od legata u cilju traženja nužnog dijela.....	292
7.5. Raspolaganje imovinom ugovorom o poklonu	294
7.5.1. Vraćanje poklona zbog povrede nužnog dijela	294
7.5.2. Postupak u kojem se ostvaruje zaštita prava na nužni dio	294
7.5.3. Povreda nužnog dijela raspolaganjem ugovorom o poklonu.....	297
7.5.4. Vraćanje poklona u ostavinsku imovinu koji je kupljen pozajmicom nasljednika	297
7.5.5. Zastarjelost prava na redukciju poklona zbog povrede nužnog dijela	298
7.5.6. Vraćanje poklona zbog povrede nužnog dijela – neblagovremenost tužbe	299
7.5.7. Pravna priroda roka za traženje vraćanja poklona	300
7.5.8. Vrijeme raspolaganja poklonom u smislu povrede nužnog dijela	301
7.5.9. Vrijeme raspolaganja imovinom ostavioca.....	303
7.6. Raspolaganje imovinom ugovorom o doživotnom izdržavanju	303
7.6.1. Uticaj raspolaganja ugovorom o doživotnom izdržavanju na nužni dio.....	303
7.6.2. Prava nužnih nasljednika u odnosu na imovinu koja je predmet ugovora o doživotnom izdržavanju	304
7.6.3. Pobijanje ugovora o doživotnom uzdržavanju.....	305
7.6.4. Primjena odredbi o sticanju nasljedstva i uticaj ugovora o doživotnom izdržavanju.....	305
7.7. Povreda nužnog dijela.....	306
7.7.1. Pravno relevantne činjenice za povredu nužnog dijela.....	306
7.7.2. Način na koji se povređuje nužni dio i zastarjelost zahtjeva	308
7.7.3. Pravne posljedice povrede prava na nužni dio	308
7.8. Zaštita prava zbog povrede prava na nužni dio.....	310
7.8.1. Vrijeme isticanja zahtjeva za nužni dio	310
7.8.2. Način traženja zaštite.....	311
7.8.3. Osnov i način utvrđivanja imovine ostavioca	311
7.8.4. Poništenje testamentarne odredbe.....	314
7.8.5. Sadržaj izjave kojom se osporava valjanost testamenta	315
7.8.6. Pravna priroda prava na nužni dio.....	315
7.8.7. Teret dokazivanja za stvarnopravni zahtjev.....	316
7.8.8. Sadržaj odluke kojom se usvaja stvarnopravni zahtjev za nužni dio	317

8. ISKLJUČENJE NUŽNIH NASLJEDNIKA IZ NASLJEDSTVA.....	319
8.1. Forma isključenja iz nasljedstva	319
8.1.1. Isključenja iz nasljedstva u formi testamenta	319
8.1.2. Navođenje za isključenje nekog zakonom predviđenog razloga	319
8.1.3. Testator u testamentu nije naveo razloge za isključenje nasljednika	321
8.1.4. Isključenja iz nasljedstva u formi ugovora o doživotnom izdržavanju.....	323
8.2. Razlozi isključenja.....	324
8.2.1. Povreda moralne obaveze.....	324
8.2.2. Povreda zakonske i moralne obaveze	326
8.2.3. Odbijanje da se ostaviteljica vrati u Bosnu i Hercegovinu	329
8.2.4. Uzroci i posljedice isključenja nužnog nasljednika iz naslijeđa	331
8.2.5. Mogućnost isključivanja iz nasljedstava zbog raspolaganja imovinom.....	333
8.2.6. Isključivanje iz nasljedstva zbog zahtijevanja prava na izdržavanje	335
8.2.7. Predmet dokazivanja	336
8.3. Oспорavanje isključenja iz nasljedstva.....	338
8.3.1. Upućivanje na parnicu kod oспорavanja isključenja iz nasljedstva	338
8.3.2. Utvrđivanje valjanosti isključenja iz nasljedstva	339
8.3.3. Razlika isključenja nužnih nasljednika iz prava na nasljeđivanje od instituta nedostojnosti za nasljeđivanje.....	340
9. NEDOSTOJNOST ZA NASLJEĐIVANJE.....	342
9.1. Uslovi za postojanje nedostojnosti za nasljeđivanje	342
9.2. Ocjena nedostojnosti za nasljeđivanje	343
9.3. Dužnost suda da utvrdi postojanje nedostojnosti za nasljeđivanje	344
9.4. Mogućnost izdržavanja ostavioca.....	344
9.5. Nedostojnost za nasljeđivanje u vrijeme ratnog stanja	346
9.6. Nedostojnost za nasljeđivanje u vezi ugovora o doživotnom izdržavanju.....	347
9.7. Krivotvorenje testamenta	348
9.8. Zasnivanje vanbračne zajednice nakon smrti bračnog druga.....	349
9.9. Pravo na nužni dio i ocjena osnovanosti prigovora nedostojnosti za nasljeđivanje	349
10. UGOVOR O DOŽIVOTNOM IZDRŽAVANJU.....	352
10.1. Poslovna sposobnost za zaključenje ugovora.....	352
10.1.1. Uslovi za punovažnost ugovora o doživotnom izdržavanju	352
10.1.2. Zaključivanje ugovora od strane poslovno nesposobnog lica.....	353
10.1.3. Ispitivanje sposobnosti primaoca izdržavanja za zaključenje ugovora o doživotnom izdržavanju.....	354
10.1.4. Valjanost ugovora kada je davalac izdržavanja maloljetna osoba.....	355

10.1.5. Ovlaštenje staraoca za poseban slučaj	356
10.1.6. Zaključenje ugovora od strane predstavnika organa starateljstva.....	357
10.2. Forma ugovora.....	358
10.2.1. Uslovi za punovažnost ugovora	358
10.2.2. Nedostatak forme punomoći kao razlog ništavosti ugovora	359
10.2.3. Valjanost ugovora koji je notarski obrađen (I).....	360
10.2.4. Valjanost ugovora koji je notarski obrađen (II)	362
10.2.5. Neutvrđivanje identiteta kao razlog ništavosti ugovora	363
10.2.6. Zapisnik o ovjeri ugovora i utvrđivanje identiteta.....	364
10.2.7. Svojeručni potpis ugovora	366
10.2.8. Zaključivanje da je sudija pročitao ugovor i upozorio stranke na posljedice ugovora.....	367
10.2.9. Konvalidacija ugovora	368
10.2.10. Izostanak upozorenja ugovarača na posljedice ugovora kao razlog ništavosti ugovora	369
10.2.11. Ugovor koji nije ovjerio i pročitao sudija	370
10.3. Osnovne karakteristike ugovora	371
10.3.1. Pravno dejstvo ugovora o doživotnom izdržavanju	371
10.3.2. Pravni karakter ugovora o doživotnom izdržavanju	372
10.3.3. Nužnost postojanja potrebe izdržavanja	373
10.3.4. Pobuda za zaključenje ugovora.....	374
10.3.5. Postojanje zajednice života.....	375
10.3.6. Obuhvatnost ugovora o doživotnom izdržavanju	377
10.3.7. Dobro imovno stanje primaoca izdržavanja.....	377
10.3.8. Izjašnjenje nasljednika o valjanosti ugovora o doživotnom izdržavanju.....	381
10.3.9. Tumačenje namjere primaoca izdržavanja	382
10.3.10. Uticaj provođenja ostavinskog postupka na ugovor o doživotnom izdržavanju.....	382
10.3.11. Izmjena ugovora o doživotnom izdržavanju zbog promjene prilika.....	384
10.3.12. Predaja stana nakon raskida ugovora o doživotnom izdržavanju	385
10.3.13. Smrt davaoca izdržavanja – ne preuzimanje obaveze nasljednika	385
10.3.14. Raspolaganje primaoca izdržavanja imovinom nakon zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju	386
10.4. Odnos ugovora o doživotnom izdržavanju sa ugovorom o poklonu i testamentom.....	387
10.4.1. Kada se ugovor o doživotnom izdržavanju može smatrati kao ugovor o poklonu	387
10.4.2. Nesrazmjera između ugovornih činidbi strana kao vid poklona.....	389
10.4.3. Ugovorom o poklonu ugovoreno da će poklonoprimac doživotno izdržavati poklonodavca	390

10.4.4. Raspolaganja imovinom ugovorom o poklonu nakon zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju	393
10.4.5. Iste nekretnine obuhvaćene ugovorom o doživotnom izdržavanju i testamentom	394
10.4.6. Konkurencija testameta i ugovora o doživotnom izdržavanju	395
10.4.7. Opoziv ugovora o doživotnom izdržavanju putem testameta.....	396
10.5. Predmet ugovora o doživotnom izdržavanju	397
10.5.1. Nekretnine stečene nakon zaključenja ugovora.....	397
10.5.2. Pogrešno određena površina nepokretnosti koja je predmet ugovora	398
10.5.3. Buduća imovina kao predmet ugovora o doživotnom izdržavanju	399
10.5.4. Imovina koja je predmet zahtjeva za povraćaj oduzetih imovinskih prava i obeštećenja	400
10.5.5. Pružanje odgovarajuće njege primaocu izdržavanja kao predmet ugovora o doživotnom izdržavanju	402
10.5.6. Pravo korištenja grobnog mjesta kao predmet ugovora o doživotnom izdržavanju.....	403
10.5.7. Zajednička imovina supružnika kao predmet ugovora o doživotnom izdržavanju.....	404
10.5.8. Neodređeni udio po osnovu sticanja u bračnoj zajednici kao predmet ugovora o doživotnom izdržavanju	405
10.5.9. Nekretnina koja nije označena zemljišnoknjižnom (ili katastarskom) oznakom	407
10.5.10. Devizna štedna sredstva.....	408
10.6. Raskid ugovora	409
10.6.1. Aktivna legitimacija	409
10.6.1.1. Nasljednici imaju aktivnu legitimaciju.....	409
10.6.1.2. Nasljednici nemaju aktivnu legitimaciju.....	409
10.6.1.3. Nužnost da primalac izdržavanja postavi zahtjev za svog života	410
10.6.1.4. Davalac izdržavanja nije ugovor izvršavao u vrijeme života primaoca izdržavanja	411
10.6.1.5. Pravo trećih lica da zahtijevaju utvrđivanje da je ugovor o doživotnom izdržavanju raskinut	416
10.6.1.6. Pravo nasljednika da zahtijevaju utvrđivanje da je ugovor o doživotnom izdržavanju raskinut	418
10.6.1.7. Nastavljanje postupka od strane nasljednika tužioca	418
10.6.1.8. Pravo na raskid ugovora od strane trećeg lica u čiju korist je izdržavanje ugovoreno	421
10.6.2. Nepodnošljivost odnosa ugovornih strana	423
10.6.2.1. Objektivni i subjektivni aspekt nepodnošljivosti odnosa ugovornih strana.....	423
10.6.2.2. Postojanje nepodnošljivosti stranaka.....	425

10.6.2.3. Poremećaj odnosa stranaka zbog ponašanja sina davaoca izdržavanja	426
10.6.2.4. Okolnosti koje ukazuju da su odnosi ugovornih strana postali nepodnošljivi	427
10.6.2.5. Poremećenost odnosa i nepodnošljivost ugovorne zajednice života	429
10.6.2.6. Uticaj nepodnošljivih odnosa na raskid ugovora.....	430
10.6.2.7. Nepodnošljivost zajedničkog života samo na strani primaoca izdržavanja.....	430
10.6.2.8. Faktički prekid života u zajednici i promjena mjesta stanovanja.....	431
10.6.2.9. Zajednica zajedničkog života	433
10.6.2.10. Posljedice neizvršenje ugovora	434
10.6.3. Neizvršenje ugovora	435
10.6.3.1. Tumačenje zakonskog izraza „ne izvršava svoje obaveze“	435
10.6.3.2. Opravdani razlog za raskid ugovora o doživotnom izdržavanju	435
10.6.3.3. Objektivna spriječenost za izvršavanje obaveza iz ugovora	436
10.6.3.4. Nezahtijevanje izvršenja ugovora	437
10.6.3.5. Raskid ugovor zbog nepristajanja boravka u domu za starije i nemoćne osobe.....	439
10.6.3.6. Neizvršavanje obaveza od strane kćerke davateljice izdržavanja.....	441
10.6.3.7. Izvršenje obaveze održavanja higijene stana.....	443
10.6.4. Odbijanje prijema izdržavanja	444
10.6.4.1. Nemogućnost izvršavanja obaveza davaoca izdržavanja zbog odbijanja prijema izdržavanja od strane primaoca izdržavanja.....	444
10.6.4.2. Dužnost primaoca izdržavanja da dopusti izvršenje ugovora	445
10.6.4.3. Neispunjenja obaveza zbog ponašanja primaoca izdržavanja.....	446
10.6.5. Drugi razlozi za raskid ugovora	447
10.6.5.1. Zabilježba imovine kao razlog za raskid ugovora	447
10.6.5.2. Raskid ugovora kod izdržavanja više lica	447
10.6.5.3. Mogućnost sticanja suvlasničkog udjela kod ugovora radi izdržavanja više lica.....	449
10.6.5.4. Neizvršavanje obaveze izdržavanja prema svim primaocima izdržavanja	450
10.6.5.5. Neispunjenje obaveza prema oba primaoca izdržavanja.....	450
10.6.5.6. Potreba utvrđivanja zajedničkog života	452
10.6.5.7. Raskid ugovora na osnovu sporazuma ugovornih strana	453
10.7. Poništenje ugovora.....	453
10.7.1. Saznanje svjesnog i uračunljivog primaoca izdržavanja da boluje od teške bolesti.....	453
10.8. Ništavost ugovora	454
10.8.1. Ugovor protivan moralu društva.....	454
10.8.2. Ništavost zbog raspolaganja bračnom stečevinom	455

10.8.3. Raspolaganje sa zaostavštinom od strane nasljednika.....	455
10.8.4. Pothranjenost i dekubitus kod primaoca izdržavanja.....	457
10.8.5. Socijalna potreba kao razlog ništavosti ugovora.....	459
10.8.6. Saznanje davaoca izdržavanja da primalac izdržavanja boluje od teške bolesti.....	461
10.8.7. Oboljenje od hroničnih bolesti primalaca izdržavanja.....	462
10.8.8. Nepružanje dovoljne higijene primaocu izdržavanja.....	462
10.8.9. Prenos prava vlasništva prije smrti primaoca izdržavanja.....	464
10.8.10. Nepostojanje valjanog pravnog osnova za upis nepokretnosti.....	465
10.8.11. Saznanje davaoca izdržavanja da primalac boluje od teške i neizlječive bolesti.....	467
10.8.12. Saznanje o postojanju neizlječive bolesti.....	468
10.8.13. Nedopuštena pobuda kao razlog ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju.....	469
10.8.14. Uticaj potreba primaoca izdržavanja na valjanost ugovora o doživotnom izdržavanju.....	470
10.8.15. Ništavost zbog namjere izigravanja prava nasljednika.....	471
10.8.16. Davanje izdržavanja kratko vrijeme nakon zaključenja ugovora.....	472
10.8.17. Postupanje suda kod ocjene ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju.....	473
10.9. Naknada za pružene usluge kod raskida ugovora.....	474
10.9.1. Uticaj krivice na davanje naknade za pružene usluge kod raskida ugovora.....	474
10.9.2. Oblik naknade za dato izdržavanje.....	475
10.9.3. Utvrđivanje visine potraživanja davaoca izdržavanja prema primaocu izdržavanja nakon raskida ugovora o doživotnom izdržavanju.....	477
10.9.4. Visina naknade za pruženo izdržavanje, njegu i staranje.....	478
10.9.5. Zastarjelost potraživanja davaoca izdržavanja prema primaocu izdržavanja nakon raskida ugovora o doživotnom izdržavanju i početak zatezne kamate.....	479
10.9.6. Pravo na naknadu za usluge pružene supružniku.....	480
10.9.7. Naknada troškova režija kod raskida ugovora o doživotnom izdržavanju.....	482
11. POKLONI OSTAVIOCA.....	483
11.1. Zaključivanje ugovora o poklonu.....	483
11.1.1. Svjesnost za sačinjavanje oproštajnog pisma i ugovora o poklonu.....	483
11.1.2. Postojanje i teret dokazivanja kod poklona.....	483
11.1.3. Ulaganje primateljice izdržavanja u stan koji je predmet ugovora o doživotnom izdržavanju.....	485
11.2. Uračunavanje poklona.....	486
11.2.1. Uslov i cilj za uračunavanje poklona u nasljedni dio.....	486

11.2.2. Pravo zahtijevati uračunavanje poklona	487
11.2.3. Zahtjev za uračunavanje poklona nasljedniku	488
11.2.4. Postupanje suda kod isticanja postojanja ugovora o poklonu.....	488
11.2.5. Uračunavanje poklona zakonskom nasljedniku	490
11.2.6. Tužba za uračunavanje poklona u nasljedni dio	490
11.2.7. Izražavanje volje za isključenje primjene instituta uračunavanja poklona	492
11.2.8. Postupak za ostvarivanje zahtjeva za redukciju poklona i njegovo uračunavanje u nasljedni dio	492
11.2.9. Teret dokazivanja kod uračunavanja poklona	494
11.3. Vraćanje poklona	496
11.3.1. Vraćanje poklona učinjenih trećim licima od strane ostavioca – vrijeme činjenja poklona.....	496
11.3.2. Početak roka za vraćanje poklona	499
11.3.3. Prekluzija prava na vraćanje poklona	501
11.3.4. Karakter roka kod vraćanja poklona	502
11.3.5. Poklanjanje stana kupljenog novčanim sredstvima nasljednika	503
11.4. Opoziv ugovor o poklonu	504
11.4.1. Mogućnost opoziva ugovora prema nasljednicima daroprimca.....	504
11.4.2. Neblagodarnost mora biti učinjena lično od poklonoprimca	505
11.4.3. Utvrđivanje grube neblagodarnosti	506
11.4.4. Svađa kao gruba neblagodarnost kod opoziva ugovora o poklonu	507
11.4.5. Posljedice opoziva ugovora o poklonu.....	507
11.4.6. Odnosi roditelja i djece.....	508
11.5. Oспорavanje valjanosti ugovora o poklonu	510
11.5.1. Ništavost ugovora zbog povrede nužnog dijela	510
11.5.2. Ništavost zbog odricanja od naslijeđa koje nije otvoreno	511
11.5.3. Prekid zastarjelosti kod poništenja ugovora.....	512
12. USTUPANJE I RASPODJELA IMOVINE ZA ŽIVOTA	513
12.1. Materijalni i formi uslovi za valjanost ugovora.....	513
12.2. Forma sporazuma o ustupanju i raspodjeli imovine.....	514
12.3. Nepostojanje saglasnosti potomaka sa načinom ustupanja i raspodjele imovine.....	515
12.4. Konvalidacija sporazuma o ustupanju i raspodjeli imovine za života	516
12.5. Gruba neblagodarnost prema ustupiocu.....	517
13. UGOVOR O NASLJEĐIVANJU	519
13.1. Ništavost ugovora o nasljeđivanju	519
13.2. Nepostojanje prikrivenog (disimulovanog) ugovora o nasljeđivanju.....	520

14. LEGAT	522
14.1. Revaloriziranje iznosa	522
14.2. Načini izvršenja legata.....	523
14.3. Prijem legata konkludentnom radnjom.....	525
15. ZAOSTAVŠTINA BEZ NASLJEDNIKA.....	526
15.1. Odricanje od nasljeđivanja jedinog zakonskog nasljednika	526
15.2. Zaostavština bez nasljednika i nedostatak legitimacije na strani države	527
15.3. Kome se predaje zaostavština	528
15.4. Predaja zaostavštine Republici Srbiji.....	529
16. ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVIOCA.....	530
16.1. Vrsta odgovornosti nasljednika.....	530
16.1.1. Solidarna odgovornost nasljednika za dugove ostavioca.....	530
16.1.2. Naplata cijelog duga od jednog sunasljednika	530
16.1.3. Pravna zajednica nasljednika ne predstavlja jedinstveno suparničarstvo.....	531
16.1.4. Vrijeme nastanka odgovornosti nasljednika za dugove ostavioca	533
16.1.5. Odgovornost općine za dugove ostavioca	534
16.1.6. Odgovornost nasljednika kada je dug ostavioca naslijedio jedan nasljednik	535
16.1.7. Odgovornost nasljednika koji je ustupio nasljedni dio drugom nasljedniku (I).....	536
16.1.8. Odgovornost nasljednika koji je ustupio nasljedni dio drugom nasljedniku (II)	538
16.1.9. Odgovornost nasljednika koji se odrekao nasljedstva u korist drugog nasljednika.....	539
16.1.10 Odgovornost nasljednika koji se ne prihvati nasljedstava	539
16.1.11. Oslobođanje odgovornosti nasljednike za dugove ostavioca.	540
16.1.12. Regresno potraživanje od nasljednika (I).....	541
16.1.13. Regresno potraživanje od nasljednika (II)	542
16.2. Obim odgovornosti nasljednika	542
16.2.1. Uticaj diobe nasljedstva na obim odgovornost nasljednika	542
16.2.2. Kada se utvrđuje vrijednost naslijeđene imovine	543
16.2.3. Odlučivanje o obimu odgovornosti nasljednika	544
16.2.4. Vrijednost imovine za koju odgovaraju nasljednici	544
16.2.5. Pad vrijednosti naslijeđene imovine – uticaj na obim odgovornosti	545
16.2.6. Utvrđivanje vrijednosti naslijeđene imovine u parničnom postupku	546
16.2.7. Utvrđivanje vrijednosti naslijeđene imovine kada je nekretnina opterećena hipotekom	547

16.2.8. Obim odgovornosti nasljednika kada nasljeđuje udio u privrednom društvu	548
16.2.9. Odgovornost nasljednika za troškova smještaja u staračkom domu.....	550
16.2.10. Vrijednost pištolja koji je predat bez naknade	552
16.2.11. Redosljed namirivanja povjerilaca	553
16.3. Teret dokazivanja vrijednosti naslijeđene imovine	554
16.3.1. Teret dokazivanja vrijednosti naslijeđene imovine je na nasljedniku.....	554
16.3.2. Teret dokazivanja vrijednosti naslijeđene imovine je na povjeriocu	555
16.3.3. Teret dokazivanja duga po osnovu ugovora o zajmu i vrijednosti zaostavštine	555
16.3.4. Dokazivanje odgovornosti nasljednika u izvršnom postupku.....	556
16.4. Odgovornost nasljednika za pojedine vrste dugova.....	557
16.4.1. Odgovornost nasljednika za pogrebne troškove ostavioca.....	557
16.4.2. Pravno dejstvo dugova ostavioca u odnosu na zaostavštinu i troškovi sahrane	559
16.4.3. Odgovornost nasljednika za troškove sahrane ostavioca.....	560
16.4.4. Obaveza naknade štete dospjele prije smrti ostavioca.....	561
16.4.5. Ugovoreno osiguranje (jemstvo) za obaveze ostavioca	562
16.4.6. Dugovi ostavioca nastali nakon smrti ostavioca.....	563
16.4.7. Moralna obaveza snošenja troškova sahrane	565
16.4.8. Odgovornost za dospjele obaveze koje se odnose na izdržavanje djeteta	565
16.4.9. Penzija isplaćena na tekući račun ostaviteljice	566
16.4.10. Status dugova ostavioca u ostavinskom postupku	567
16.4.11. Finansijski tereti upisani u zemljišnim knjigama.....	567
16.4.12. Zatezna kamata nakon smrti ostavioca	568
16.4.13. Odgovornost za dugove ostavioca na osnovu ugovora o poklonu.....	569
16.5. Zastarjelost dugova ostavioca	570
16.5.1. Zastarjelost dugova ostavioca utvrđenih rješenjem o nasljeđivanju.....	570
16.5.2. Zastara potraživanja punomoćnika	571
16.6. Odvajanje zaostavštine od imovine nasljednika.....	572
16.6.1. Pretpostavke za određivanje odvajanja zaostavštine od imovine nasljednika	572
16.6.2. Način izdvajanja imovine nasljednika iz zaostavštine ostavioca.....	573
16.6.3. Opasnost za namirenje povjerioca kao pretpostavka za odvajanje.....	574
16.6.4. Uticaj zahtjeva povjerilaca zaostavštine za odvajanje zaostavštine ostavioca od imovine nasljednika na provođenje ostavinskog postupka.....	575
17. NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA	578
17.1. Obuhvatnost naknadno pronađene imovine	578
17.1.1. Pojam naknadno pronađene imovine (I).....	578

17.1.2. Pojam naknadno pronađene imovine (II)	579
17.1.3. Nekretnina navedena u rješenju o nasljeđivanju kao vanknjižno vlasništvo	579
17.1.4. Novčana sredstva uplaćena na tekući račun ostavioca nakon njegove smrti	580
17.1.5. Imovina koja je obuhvaćena ugovorom o doživotnom izdržavanju	581
17.1.6. Zaostavština raspravljena samo po katastarskom operatu	581
17.1.7. Dužnost raspravljanja cjelokupne imovine.....	583
17.2. Prijedlog za raspravljanje naknadno pronađene imovine	584
17.2.1. Lica ovlaštena za podnošenje prijedloga za donošenje dopunskog rješenja.....	584
17.2.2. Ovlaštenje za podnošenje prijedloga za naknadno pronađenu imovinu	584
17.2.3. Podnošenje dokaza uz prijedlog za odlučivanje o naknadno pronađenoj imovini	585
17.2.4. Postupanje suda sa prijedlogom za raspravljanje naknadno pronađene imovine	585
17.3. Nasljeđivanje naknadno pronađene imovine.....	586
17.3.1. Univerzalni sukcesor kod naknadno pronađene imovine	586
17.3.2. Izjava o odricanju od nasljedstva	588
17.3.3. Uručivanje naknadno pronađene imovine kada je jedan od nasljednika umro	588
17.4. Provođenje postupka	590
17.4.1. Otvaranje ostavinskog postupka zbog naknadno pronađene imovine	590
17.4.2. Rješenje o nasljeđivanju na osnovu sporazuma nasljednika	590
17.4.3. Pozivanje nasljednika koji se odrekao naslijeđa.....	591
17.4.4. Dužnost pozivanja nasljednika	593
17.4.5. Položaj nasljednika koji su se odrekli i ustupili nasljedni dio	594
17.5. Sporazum o diobi.....	595
17.5.1. Dioba naknadno pronađene imovine	595
17.5.2. Uticaj diobe kod dopunskog rješenja o nasljeđivanju	595
17.6. Spor u vezi naknadno pronađene imovine	596
17.6.1. Spor između nasljednika u vezi naknadno pronađene ostavinske imovine	596
17.6.2. Spor o pravu vlasništva nasljednika na naknadno pronađenoj imovini	597
17.6.3. Postupanje suda kada je između nasljednika sporno spada li naknadno pronađena imovina u zaostavštinu	598
17.6.4. Ostvarivanje prava kada je između nasljednika sporno spada li naknadno pronađena imovina u zaostavštinu	598

17.6.5. Postojanje spora nasljednika o nasljednom pravu i veličini nasljednog dijela.....	599
17.6.6. Ostvarivanje prava na naknadno pronađenoj imovini.....	600
18. NASLJEĐIVANJE U SLUČAJEVIMA SA ELEMENTOM INOSTRANOSTI.....	601
18.1. Nadležnost.....	601
18.1.1. Nadležnost suda za raspravljanje nekretnina u inostranstvu	601
18.1.2. Nadležnost suda za nekretnine u Republici Hrvatskoj	602
18.1.3. Utvrđivanje da je sud strane države odbio nadležnost.....	603
18.2. Mjerodavno pravo	603
18.2.1. Mjerodavno pravo za nasljeđivanje	603
18.2.2. Mjerodavno pravo za testamentarnu sposobnost	604
18.2.3. Primjena stranog prava – dostava prevoda primijenjenog stranog prava nasljednicima.....	605
18.2.4. Primjena mjerodavnog prava ako je ostavilac državljanin Rusije.....	607
18.2.5. Mjerodavno pravo za raspravljanje zaostavštine ruskog državljanina koja se nalazi na teritoriji Crne Gore	608
18.3. Nasljeđivanje stranih državljana.....	610
18.3.1. Pravo nasljeđivanja stranaca	610
18.3.2. Ravnopravnost nasljeđivanja stranaca s državljanima Republike Hrvatske	611
18.3.3. Nasljedna prava stranih državljana	612
18.3.4. Punovažnost testamenta stranog državljanina	613
18.3.5. Uslovi za punovažnost testamenta stranog državljanina	614
18.3.6. Uslovi za uknjižbu prava vlasništva stranog državljanina.....	616
18.4. Priznanje strane sudske odluke.....	617
18.4.1. Priznanje strane sudske odluke o nekretninama koje se nalaze u FBiH.....	617
19. POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA	618
19.1. Ostavinski postupak	618
19.1.1. Pokretanje ostavinskog postupka.....	618
19.1.1.1. Nepotpun prijedlog za provođenje ostavinskog postupka	618
19.1.1.2. Ovlaštenje za podnošenje prijedloga za raspravljanje zaostavštine.....	619
19.1.1.3. Nepotpuna smrtovnica – mogućnost obustave postupka.....	620
19.1.2. Nadležnost	621
19.1.2.1. Različito mjesto prebivališta i boravišta	621
19.1.3. Stranke u ostavinskom postupku.....	621
19.1.3.1. Bivša supruga ostavioca kao stranka u postupku	621
19.1.3.2. Stranka u ostavinskom postupku – osoba koja tvrdi da je dijete ostavioca	622

19.1.3.3. Braća i sestre koji nisu nasljednici ostavioca – javni bilježnik ih pozvao na ostavinsku raspravu	623
19.1.3.4. Status osobe koja osporava sastav ostavinske mase.....	624
19.1.3.5. Povjerilac ostavioca kao stranaka u postupku.....	625
19.1.3.6. Tražilac izvršenja u ostavinskom postupku	626
19.1.3.7. Neupozorenje na pravo doživotnog stanovanja, uživanja i plodouživanja na nekretninama	627
19.1.4. Provođenje ostavinskog postupka.....	628
19.1.4.1. Sadržaj poziva za ostavinsku raspravu	628
19.1.4.2. Zapisnik sa ostavinske rasprave ne sadrži nasljedničke izjave	628
19.1.4.3. Dužnosti suda u pogledu utvrđivanja činjenica	629
19.1.4.4. Izuzeće notara kao povjerenika suda	630
19.1.4.5. Rješenje o nasljeđivanju notara kojem je prestala služba	632
19.1.4.6. Odlučivanje o dugovima ostavioca u ostavinskom postupku.....	633
19.1.4.7. Prijava potraživanja povjerioca kao informacija nasljednicima	634
19.1.4.8. Prekid zastarijevanja	634
19.1.4.9. Slučajevi kada se postavlja staralac zaostavštine.....	636
19.1.4.10. Privremeni staralac zaostavštine.....	636
19.1.4.11. Postupanje suda kada iza ostavioca nije ostalo imovine.....	637
19.1.4.12. Utvrđivanje da ostavilac nema nasljednika.....	638
19.1.4.13. Obustava ostavinskog postupka zbog zaključenog ugovora o doživotnom izdržavanju.....	639
19.1.4.14. Ugovora o doživotnom uzdržavanju nije proveden u zemljišnim knjigama.....	640
19.1.5. Troškovi ostavinskog postupka	641
19.1.5.1. Naknada skrivljenih troškova	641
19.1.5.2. Plaćanje nagrade i troška javnom bilježniku za provođenje ostavinske rasprave.....	642
19.1.5.3. Vrijeme odlučivanja o visini javnobilježničke nagrade za rad i naknadi troškova	643
19.1.6. Rješenje o nasljeđivanju.....	644
19.1.6.1. Sadržaj rješenja o nasljeđivanju	644
19.1.6.2. Sporazum nasljednika o diobi	645
19.1.6.3. Karakter rješenja o nasljeđivanju	645
19.1.6.4. Posljedice nedavanja nasljedničke izjave.....	646
19.1.6.5. Utvrđivanje dugova ostavioca u ostavinskoj raspravi	647
19.1.6.6. Sadržaj rješenja o nasljeđivanju u vezi dugova ostavioca.....	648
19.1.6.7. Postupanje sa testamentom kada su opisno određeni dijelovi nekretnine (kuće).....	649
19.1.6.8. Pretpostavke za ukidanje klauzule pravosnažnosti	651
19.1.6.9. Dopuna (ispravak) rješenja o nasljeđivanju zbog pogrešnog navođenja statusa nekretnina	651

19.1.7. Sporazum o diobi zaostavštine	653
19.1.7.1. Pravni učinci sporazuma o diobi	653
19.1.7.2. Predmet sporazuma o diobi zaostavštine.....	653
19.1.7.3. Valjanost ugovora o ustupanje nasljednog dijela prije diobe	654
19.1.8. Prigovor protiv rješenja o nasljeđivanju	655
19.1.8.1. Iznošenje novih činjenica u prigovoru protiv rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika	655
19.1.8.2. Iznošenje novih činjenica i predlaganje novih dokaza u prigovoru protiv rješenja javnog bilježnika.....	656
19.1.9. Drugostepeni postupak.....	657
19.1.9.1. Nedopuštenost žalbe protiv rješenja kojim je rješenje notara u cijelosti ili djelomično ukinuto.....	657
19.1.9.2. Žalba na rješenje o nasljeđivanju bivšeg testamentarnog nasljednika.....	657
19.1.9.3. Žalba na rješenje o nasljeđivanju lica koje je u toku postupka istaklo zahtjev za naslijeđe	659
19.1.9.4. Dopuštenost žalbe lica koje tvrdi da je testamentarni nasljednik	660
19.1.9.5. Vjerovnik ostavioca	661
19.1.9.6. Treća osoba koja je stekla neko pravo na dijelu imovine ostavioca	662
19.1.9.7. Treća lica koja ostvaruju neki svoj pravni interes	663
19.1.9.8. Iznošenje novih činjenica u žalbi	663
19.1.9.9. Žalba nakon priznanja valjanosti testamenta	664
19.1.9.10. Dozvoljenost žalbe protiv rješenja kojim se nalaže popis imovine ostavioca.....	665
19.1.9.11. Oспорavanje sastava ostavinske mase u žalbi na rješenje o nasljeđivanju	665
19.1.9.12. Postupak po žalbi kada neki od nasljednika nisu učestvovali u postupku.....	667
19.1.9.13. Odlučivanje o neblagovremenoj žalbi.....	668
19.1.10. Ponavljanje postupka	669
19.1.10.1. Mogućnost ponavljanja postupka	669
19.1.10.2. Poništenje sporazuma o diobi i načinu diobe zaostavštine zbog zablude u parničnom postupku	670
19.1.11. Revizija	671
19.1.11.1. Dopuštenost revizije na odluke donesene u ostavinskom postupku.....	671
19.1.12. Pravno dejstvo rješenja o nasljeđivanju	672
19.1.12.1. Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju ne veže stranke koje nisu učestvovale u ostavinskom postupku.....	672
19.1.12.2. Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju veže stranke koje su učestvovale u ostavinskom postupku	672

19.1.12.3. Pravosnažno rješenje o nasljeđivanju veže učesnike koje su učestvovalе u ostavinskom postupku	673
19.1.12.4. Pravni karakter rješenja o nasljeđivanju	674
19.1.12.5. Zahtjev za izdvajanje dijela iz već raspravljene zaostavštine	675
19.1.12.6. Isticanje zahtjeva za utvrđivanje bračne stečevine nakon provedenog ostavinskog postupka	676
19.1.12.7. Utvrđivanje bračne stečevine na imovini koja je pravosnažno utvrđena kao zaostavština ostavioca	677
19.1.12.8. Uticaj postupka za utvrđivanje bračne stečevine na ostavinski postupak	678
19.1.12.9. Položaj vanbračnog druga ostavioca nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju	679
19.1.12.10. Potraživanja s osnova bračne stečevine – nasljednikova pravnog slijednika (supružnika)	681
19.1.12.11. Obim vezanosti stranaka rješenjem o nasljeđivanju	683
19.1.12.12. Vezanost stranaka rješenjem o nasljeđivanju u pogledu prava na naslijeđe	684
19.1.12.13. Uticaj rješenja o nasljeđivanju na vlasnička prava	686
19.1.12.14. Ostvarivanje prava poslije završenog ostavinskog postupka	687
19.1.12.15. Tužba radi stvari koja je bila predmet ostavinskog postupka	687
19.1.12.16. Utvrđivanje prava vlasništva na zaostavštini nakon okončanja ostavinskog postupka	688
19.1.12.17. Zahtjev za utvrđenje većeg suvlasničkog dijela nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju	688
19.1.12.18. Pokretanje parničnog postupka nakon pravosnažnosti rješenja o nasljeđivanju	689
19.1.13. Upućivanje na parnicu zbog spora	690
19.1.13.1. Razlozi za upućivanje na parnicu	690
19.1.13.1.1. Pravno relevantne činjenice za prekid postupka	690
19.1.13.1.2. Raspolaganje ostaviteljice vlastoručnim testamentom i ugovorom o doživotnom izdržavanju	691
19.1.13.1.3. Spor između nasljednika o opravdanosti isključenja nasljednika od nasljeđivanja nužnog dijela	692
19.1.13.1.4. Punovažnost osporenog testamenta ne utvrđuje se u ostavinskom postupku	693
19.1.13.1.5. Dokazivanje uništenog, izgubljenog, sakrivenog ili zametnutog testamenta	694
19.1.13.1.6. Vođenje parničnog postupka za utvrđivanje ništavosti testamenta	695
19.1.13.1.7. Prekidanje ostavinskog postupka dva puta	696
19.1.13.2. Način upućivanja na parnicu	697
19.1.13.2.1. Potreba navođenja nasljednika	697

19.1.13.2.2. Bitnost stranačke uloge kod upućivanja u parnicu	699
19.1.13.2.3. Trajanje prekida ostavinskog postupka	700
19.1.13.3. Kada sud ne može prekinuti postupak.....	701
19.1.13.3.1. Pokrenut parnični postupak od lica koje nije nasljednik.....	701
19.1.13.3.2. Izračunavanje nužnog dijela u ostavinskom postupku	702
19.1.13.3.3. Vlasništvo nekretnina – pretpostavka o istinitosti javnih isprava.....	704
19.1.13.3.4. Pretpostavka istinitosti javne isprave.....	704
19.1.13.3.5. Pretpostavka istinitosti javne isprave i upućivanje na parnicu	706
19.1.13.3.6. Utvrđivanje obima zaostavštine na osnovu zemljišne knjige i saobraćajne dozvole kao javnih isprava	707
19.1.13.3.7. Oспорavanje valjanosti ugovora o doživotnom izdržavanju zaključenog sa trećom osobom	708
19.1.13.3.8. Postupanje suda kada je između nasljednika i trećih lica sporno šta čini zaostavštinu	709
19.1.13.3.9. Ostavilac imovinom raspolagao ugovorom o doživotnom izdržavanju.....	710
19.1.13.3.10. Oспорavanje ugovora o poklonu	711
19.1.13.3.11. Naknadno pronađen ugovor o poklonu	712
19.1.13.3.12. Prijava potraživanja povjerioca.....	713
19.1.13.3.13. Prekid postupka nakon donošenja rješenja o nasljeđivanju	714
19.1.13.4. Manja vjerovatnost prava	714
19.1.13.4.1. Ocjena suda kod vjerovatnosti prava	714
19.1.13.4.2. Uticaj zajedničkog života sa ostaviocem na vjerovatnost prava	715
19.1.13.4.3. Upućivanje na parnicu radi spora o obimu ostavinske imovine	716
19.1.13.4.4. Upućivanje na parnicu zbog spornih činjenica	717
19.1.13.4.5. Prijava potraživanje za sahranu.....	717
19.1.13.4.6. Spor o pravnoj valjanosti usmenog testamenta	718
19.1.13.4.7. Spor o pravnoj valjanosti testamenta	719
19.1.13.4.8. Manje vjerovatno pravo – usmeni testament ili zakonsko nasljeđivanje.....	720
19.1.13.4.9. Oспорavanje stanja u zemljišnim knjigama	721
19.1.13.4.10. Manja vjerovatnost prava na bračnu stečevinu ili prava na nasljeđivanje	722
19.1.13.4.11. Vjerovatnost prava osobe koja tvrdi da je vanbračni drug ostavioca	724
19.1.13.4.12. Upućivanje testamentarnog nasljednika na parnicu	725
19.1.13.4.13. Upućivanje na parnicu radi ostvarivanja nužnog dijela	726
19.1.13.4.14. Odnos prava zakonske i testamentarne nasljednice u vezi nužnog dijela.....	727
19.1.13.5. Vrijeme pokretanja parničnog postupka.....	728

19.1.13.5.1. Preuranjenost tužbe	728
19.1.13.5.2. Nepokretanje parničnog postupka u određenom roku	729
19.1.13.5.3. Nastavak ostavinskog postupka zbog nepokretanja parničnog postupka	730
19.1.13.5.4. Vežanost nasljednika rokom za pokretanje parnice	731
19.1.13.5.5. Karakter roka za pokretanje parničnog postupka	732
19.1.13.5.6. Karakter roka za pokretanje parnice i uticaj na ostavinski postupak	732
19.1.13.5.7. Uticaj roka za pokretanje parničnog postupka na nastavljanje ostavinskog postupka	734
19.1.13.5.8. Pokretanje parnice nakon nastavka prekinutog ostavinskog postupka	734
19.1.13.5.9. Ponovno upućivanje na parnicu	735
19.2. Parnični postupak	736
19.2.1. Stranka i umještač u parničnom postupku	736
19.2.1.1. Označavanje stranaka u sporu o opozivu ugovora o ustupanju i raspodjeli imovine za života	736
19.2.1.2. Smrt tužene tokom parničnog postupka	736
19.2.1.3. Pravilno označavanje stranaka kod utvrđivanja ništavosti ugovora o poklonu	737
19.2.1.4. Dokazivanje pravnih slijednika	738
19.2.1.5. Teret dokazivanja svojstva nasljednika	739
19.2.1.6. Pravni slijednici preminulog nasljednika i prekid postupka	740
19.2.1.7. Prekidanje postupka od strane nasljednika	741
19.2.1.8. Aktivno legitimisana lica za vođenje parnice za utvrđivanje zaostavštine	741
19.2.1.9. Pravni interes umještača	742
19.2.2. Tužbeni zahtjev	743
19.2.2.1. Sadržaj tužbenog zahtjeva za utvrđivanje zaostavštine	743
19.2.2.2. Razjašnjenje tužbenog zahtjeva o valjanosti ugovora o doživotnom izdržavanju	744
19.2.2.3. Ovlaštenja suda kada je traženo poništenje ugovora o doživotnom izdržavanju	745
19.2.2.4. Tužbeni zahtjev kod osporavanja valjanosti usmenog testamta	746
19.2.2.5. Tužbeni zahtjev za povrat isplaćenog duga ostavioca	747
19.2.2.6. Tužbeni zahtjev kod vanbračne stečevine	748
19.2.2.7. Ovlaštenja suda u pogledu zahtjeva za poništenje testamta	749
19.2.2.8. Pravni karakter izmjene tužbenog zahtjeva za poništaj nasljedničke izjave	750
19.2.2.9. Identitet tužbenog zahtjeva kod spora o ugovoru o poklonu	751
19.2.2.10. Dopuštenost tužbenog zahtjeva za utvrđivanje zajedničke namjere ugovornih strana	751

19.2.2.11. Tužbeni zahtjev radi utvrđivanja povrede nužnog dijela.....	753
19.2.3. Pobjivanja u parničnom postupku.....	753
19.2.3.1. Pobjivanje nasljedničke izjave o ustupanju ostavinske imovine	753
19.2.3.2. Kada se može isticati prigovor zastare zahtijevati zaostavštinu	754
19.2.3.3. Nastavak postupka radi utvrđivanja da je tužba za razvod braka bila osnovana	755
19.2.3.4. Pravni interes davaoca izdržavanja za utvrđivanje prava na posjed.....	756
19.2.3.5. Vođenje parničnog postupka nakon odlučivanja o bračnoj stečevini	757
19.2.3.6. Podnošenje zahtjeva u parnici suprotno uputi ostavinskog suda.....	759
19.3. Izvršni postupak	760
19.3.1. Postavljanje privremenog zastupnika.....	760
19.3.1.1. Prekid izvršnog postupka u slučaju smrti izvršenika – postavljanje privremenog zastupnika nasljednicima.....	760
19.3.1.2. Potreba provođenja ostavinskog postupka za postavljanje privremenog zastupnika umrlom izvršeniku.....	762
19.3.2. Nasljednička zajednica	762
19.3.2.1. Nasljednička zajednica u vezi izvršnog postupka	762
19.3.3. Nastavak izvršnog postupka	764
19.3.3.1. Nastavak izvršnog postupka nakon smrti tražioca izvršenja – advokata	764
19.3.3.2. Protivljenje nasljednika procesnoj sukcesiji	765
19.3.3.3. Preuzimanje izvršnog postupka kada ostavilac nije ostavio imovinu	766
19.3.3.4. Preuzimanje izvršnog postupka kada je nasljednik ustupio nasljedni dio	766
19.3.3.5. Preuzimanje izvršnog postupka nakon smrti stranke – pristanak nasljednika.....	767
19.3.3.6. Provođenjem vanskudskog izvršenja na novčanim sredstavima.....	768
19.3.3.7. Izvršenje nakon smrti dužnika iz izvršne isprave.....	769
19.3.3.8. Univerzalni sukcesor u izvršnom postupku	771
19.3.4. Prigovor na rješenje o izvršenju.....	772
19.3.4.1. Prigovor na rješenje o izvršenju izjavljen od nasljednika izvršenika.....	772
 20. VREMENSKO VAŽENJE PRAVA	774
20.1. Primjena materijalno-pravnih odredbi	774
20.2. Primjena prava za provođenje ostavinskog postupka	774
 21. PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE.....	776
21.1. Pravo na imovinu	776

21.1.1. Zastarjelost prava na naslijeđe.....	776
21.2. Pravo na imovinu i pravo na dom.....	779
21.2.1. Pobijanje nasljedničke izjave.....	779
21.3. Pravo na imovinu i pravo na pravično suđenje.....	781
21.3.1. Testament sastavljen u stranoj državi.....	781
21.4. Pravo na pravično suđenje.....	782
21.4.1. Zastarjelost prava na zahtjev za predaju zaostavštine.....	782
21.4.2. Mjerodavno pravo za valjanost testamenta.....	785
21.4.3. Forma ugovora o doživotnom izdržavanju.....	787
21.4.4. Odgovornost nasljednika za dugove ostavioca – teret dokazivanja.....	789
21.4.5. Zastarjelost dugova ostavioca.....	791
21.4.6. Pravni interes za pokretanje parničnog postupka.....	794
22. PRAKSA EVROPSKOG SUDA ZA LJUDSKA PRAVA.....	795
22.1. Aktivna legitimacija za nastavljanje postupka radi povrata deviznih depozita i pripadajućih kamata.....	795
22.2. Nasljeđivanje prava na zakup stana – homoseksualna veza.....	800
22.3. Svojstvo testamentarnog nasljednika.....	804
22.4. Postupak kod raskida ugovor o doživotnom izdržavanju.....	808
22.5. Djelotvorno pravno sredstvo i dužina postupka.....	810